

knjige sažetaka

Srbija i reformisanje instituta odgovornosti

Okrugli sto
2. novembar 2018.

·**knj**

INSTITUT DRUŠTVENIH NAUKA
CENTAR ZA PRAVNA ISTRAŽIVANJA
BEOGRAD

SRBIJA
I REFORMISANJE
INSTITUTA
ODGOVORNOSTI

Izdavač

Institut društvenih nauka
Beograd, 2018

Za izdavača

Dr Goran Bašić

Urednik

Dr Hajrija Mujović

Programski odbor

Dr Zorica Mršević
Dr Marta Sjeničić
Dr Marko Milenković

Grafičko oblikovanje

Milorad Mitić

Štampa

RIC grafičkog izenjerstva
Tehnološko-metalurškog fakulteta

INSTITUT DRUŠTVENIH NAUKA
Centar za pravna istraživanja

Srbija i reformisanje instituta odgovornosti

Okrugli sto

KNJIGA SAŽETAKA

BEOGRAD, 2. novembar

Koncepti zdravstvenih sistema u svetu i izazovi sa kojima se danas suočavaju odgovorne države

Ranko Sovilj*

Drugu polovinu XX veka, kao i početak XXI veka obeležava porast zdravstvene potrošnje gotovo u svim, industrijski razvijenim zemljama, što je postao krucijalan problem u rukovođenju i regulisanju zdravstvene politike. Promene koje su obeležile poslednju dekadu XX veka na prostorima Jugoistočne Evrope, i početak tranzicije predstavljaju dodatne probleme, koji su se odrazili na vođenje zdravstvene politike, čije posledice osećamo i danas. Normativni okviri i ciljevi zdravstvene politike različito se vrednuju, dok je ustaljena praksa da se kritički preispituju obim prava na zdravstvenu zaštitu, pristupi i kvalitet pružene zdravstvene zaštite. Neretko se dešavalo da su se kreatori zdravstvenih politika vodili ekonomskim kriterijumima, zanemarujući osnovna načela i vrednosti poput pravičnosti, efikasnosti i dostupnosti zdravstvene zaštite.

U svetu postoje nekoliko modela zdravstvenih sistema: Bizmarkov model, Beveridžov model, Semaškov model i sistem privatnog zdravstvenog osiguranja. Međutim, nijedan od pomenutih zdravstvenih modela ne možemo smatrati opšte prihvaćenim, s obzirom na to da se međusobno razlikuju prema načinu prikupljanja sredstava za zdravstvenu zaštitu, obuhvatom stanovništva zdravstvenom zaštitom, kao i obimom prava po osnovu zdravstvenog osiguranja. Danas se građani, ali i donosioci javnih politika susreću sa brojnim izazovima oko regulisanja zdravstvene zaštite, odnosno obimom prava po osnovu zdravstvenog osiguranja. Kako učiniti zdravstveno osiguranje dostupnim svima, da svi budu zadovoljni, da bogati ne pate zbog slabe zdravstvene usluge i liste čekanja, a siromašni zbog skupih zdravstvenih usluga? Na kreatorima javnih politika je da postupaju odgovorno, i da pronađu rešenje koje će zadovoljiti većinu stanovništva, što je u skladu sa dokumentom Svetske zdravstvene organizacije „Zdravlje za sve u XXI veku“, koji obavezuje države članice da

* **doktor pravnih nauka, istraživač saradnik** Instituta društvenih nauka u Beogradu, Centar za pravna istraživanja, soviljpeca@gmail.com

obezbede solidarnost i univerzalnu dostupnost zdravstvenog osiguranja, uz istovremeno savlađivanje troškova zdravstvene zaštite.

Nema zemlje na svetu koja može omogućiti svim svojim građanima sve blagodeti koje pruža savremena medicina. Nedostatak finansijskih sredstava uz permanentni porast zdravstvene potrošnje predstavlja teško rešiv izazov sa kojim se suočavaju sve zemlje sveta. Troškovi zdravstvene zaštite rasli su brže od zarada i inflacije, i predstavljaju posledicu tehnološkog napretka u medicini, promena u osiguranju, demografske strukture stanovništva (starenje stanovništva)... Od suštinskog značaja je da zdravstvena politika omogući uživanje prava na zdravstvenu zaštitu velikom procentu stanovništva, te da omogući neometan proces finansiranja zdravstvene potrošnje, aktivno zadovoljavanje zdravstvenih potreba, kao i odgovarajuću farmaceutsku uslugu. Stoga se od zdravstvenih sistema razvijenih zemalja očekuje/zahteva da poboljšaju učinak i da odgovore na nove izazove. Da bi se na izazove pravovremeno odgovorilo, i savladao jaz između finansijskih mogućnosti sa jedne strane i očekivanja građana sa druge, neophodno je sprovesti pravne i ekonomske reforme zdravstvenog sistema. Preuzimanjem novih odgovornosti, rekonfigurisanjem postojećih paketa zdravstvenih usluga, uvođenjem podsticaja i struktura plaćanja, mogu se obezbediti bolji uslovi zdravstvene zaštite. Dakle, potrebno je da se zdravstveni sistemi kontinuirano prilagođavaju novonastalim promenama i usaglašavaju svoju politiku izazovima.

Ključne reči: *zdravstvena politika, zdravstveni sistemi, zdravstvena zaštita, zdravstveno osiguranje*